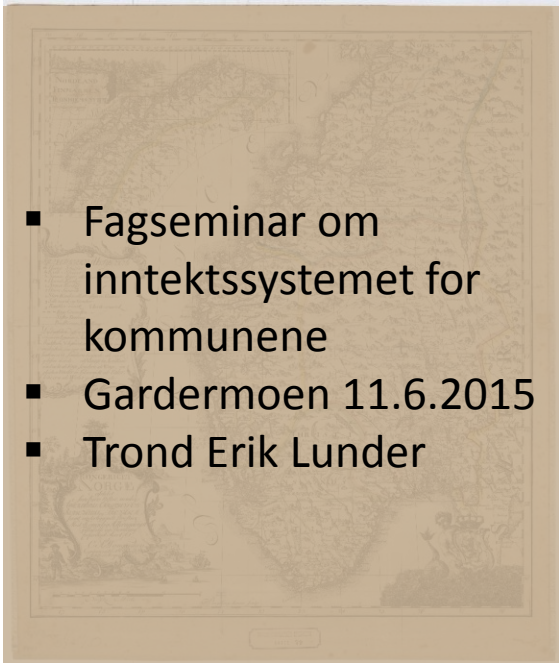

Inntektssystemet i ny kommunestruktur

Hva bør endres og hva kan beholdes av det gamle?

-
- Fagseminar om inntektssystemet for kommunene
 - Gardermoen 11.6.2015
 - Trond Erik Lunder

Hva endrer seg, hva endrer seg ikke?

- Det er lagt opp til en omfattende reform
- 350 kommuner har færre enn 15000 innbyggere
- Store avstander
- Vi vil bo og arbeide på samme sted og ha behov for de samme tjenestene
- Ved sammenslåing blir kommunene likere
- Dagens system er utformet for å dekke både Utsira og Oslo

Enhetskostnader vs. behov

Hva endrer seg, hva endrer seg ikke?

Problemstillinger:

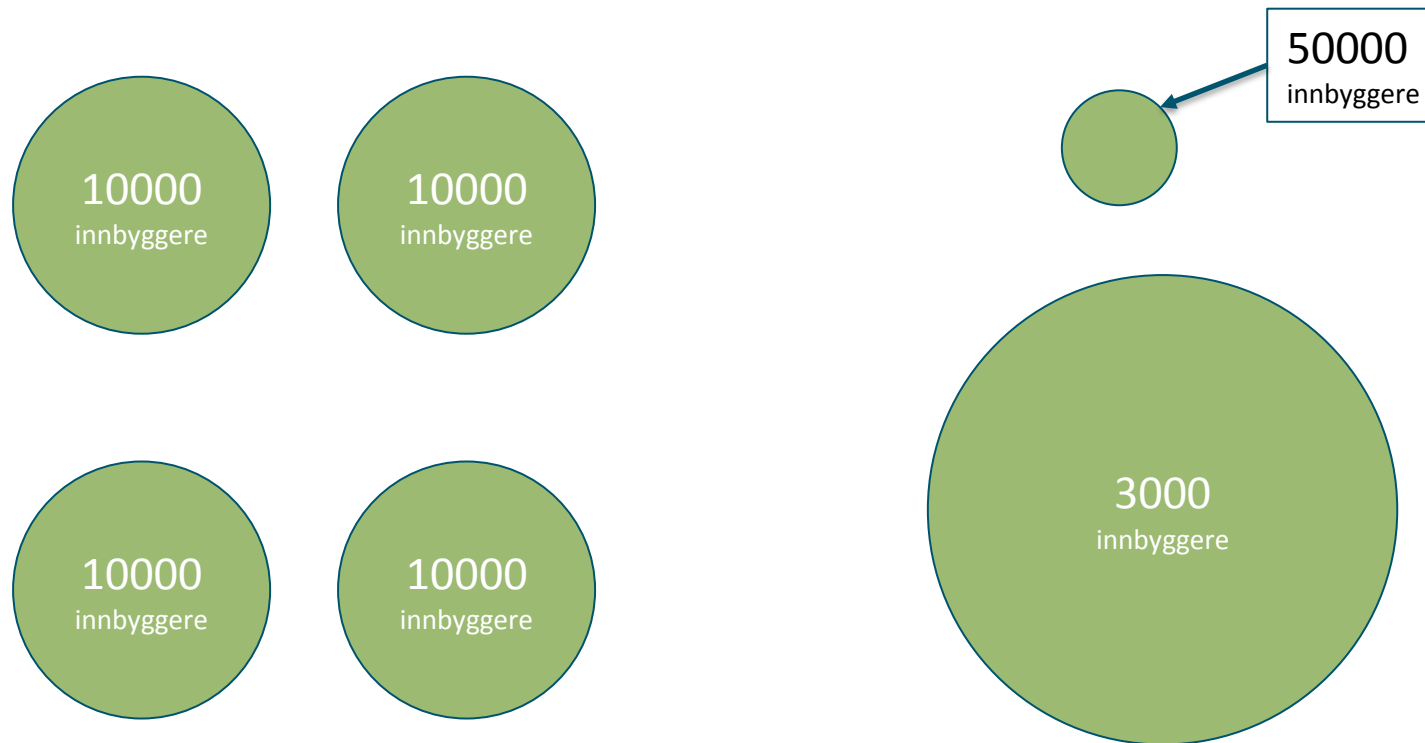
1. *Utgiftsutjevningen* er ikke sammenslåingsnøytral
 - Basis, Sone, Nabo, Urbanitet, Opphopning
2. Halvparten av dagens kommuner har færre enn 5000 innbyggere. Hvordan preger det dagens kostnadsnøkler?
3. Hvordan kan nye kriterier beregnes?
4. Har strukturreformen betydning for *inntektsutjevningen*?
5. Har strukturreformen betydning for *regionalpolitiske tilskudd*?
6. Hvordan kan *oppgavedifferensiering* håndteres?

Kriterier som ikke er sammenslåingsnøytrale

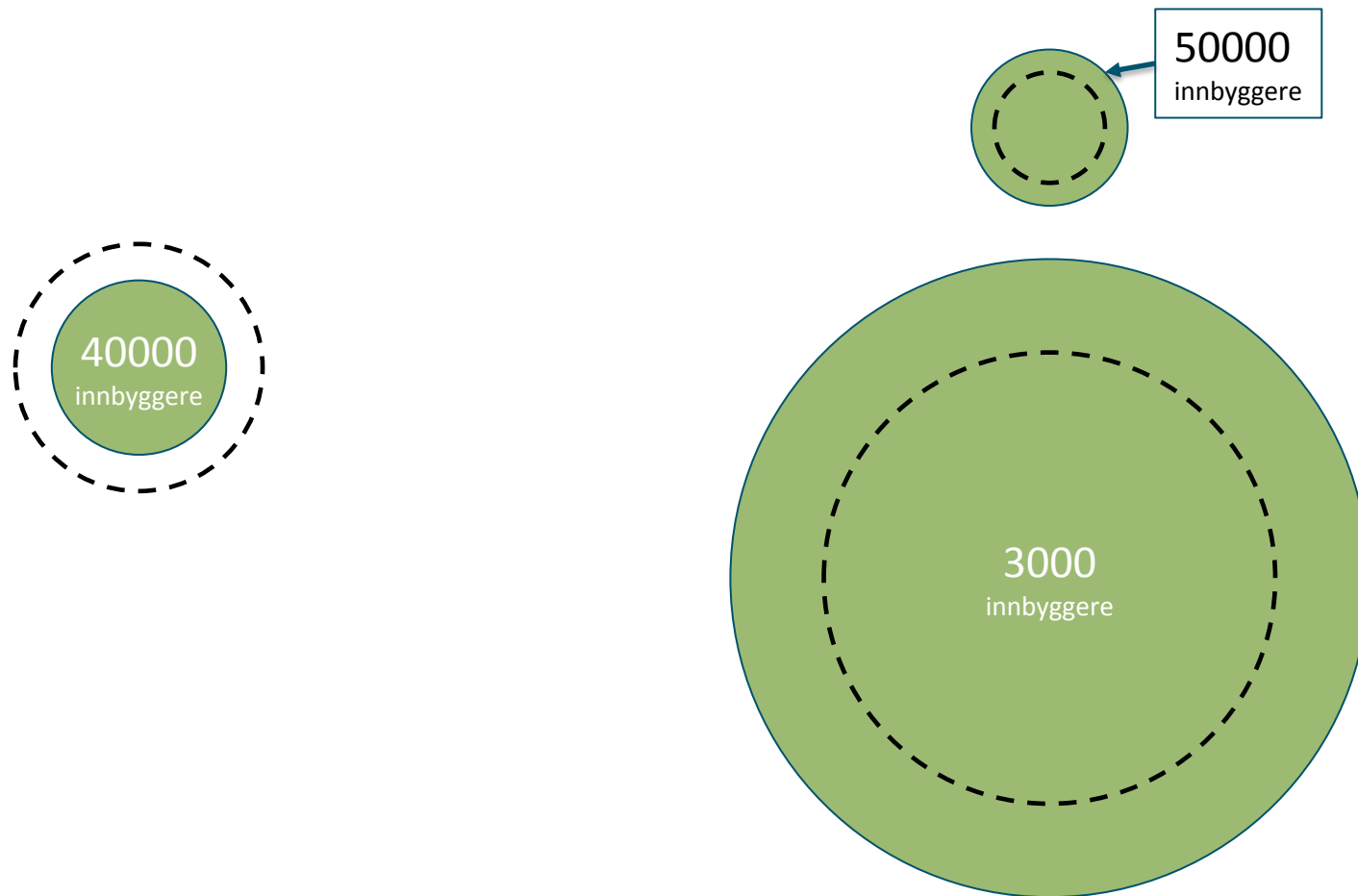
Analyse: Dagens kommuner er slått sammen til 105 regionkommuner (Nivi, 2013) og ressursene er fordelt etter dagens kostnadsnøkkel. Sone og Nabo er ikke analysert

Kommune (105)		Basis	Opphopning	Urbanitet	Sum
Indre Namdal	Taper på basiskriteriet	-2846	-32	79	-2799
Sør-Varanger	Vinner på basiskriteriet	3896	4	-86	3813
Mosseregionen	Taper på opphopningsindeksen	267	-44	9	233
Indre og Midtre Finnmark	Vinner på opphopningsindeksen	-893	34	41	-819
Oslo	Taper på urbanitet	62	17	-197	-118
Follo	Vinner på urbanitet	-278	-3	167	-114

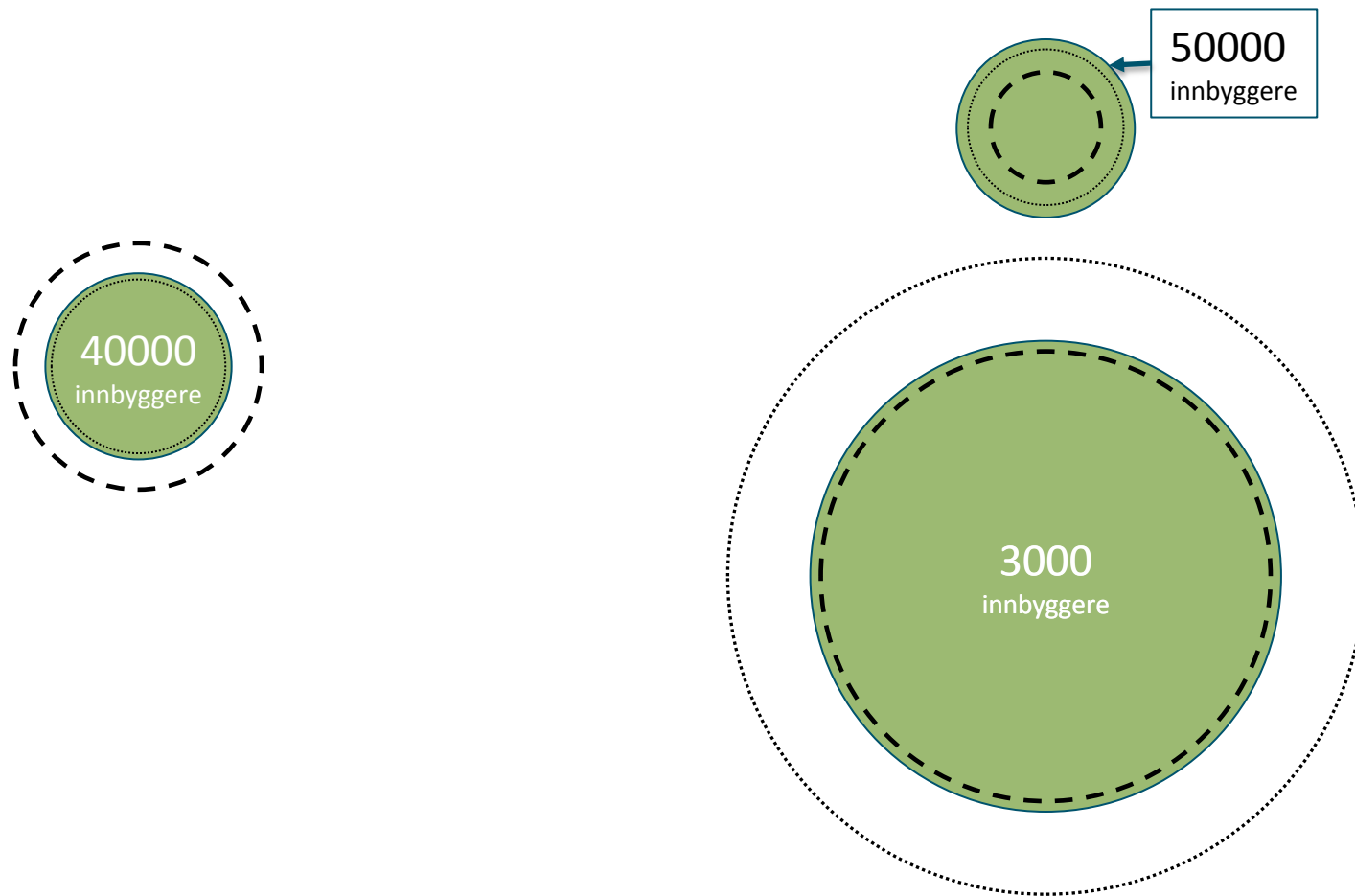
Basiskriteriet

Basiskriteriet

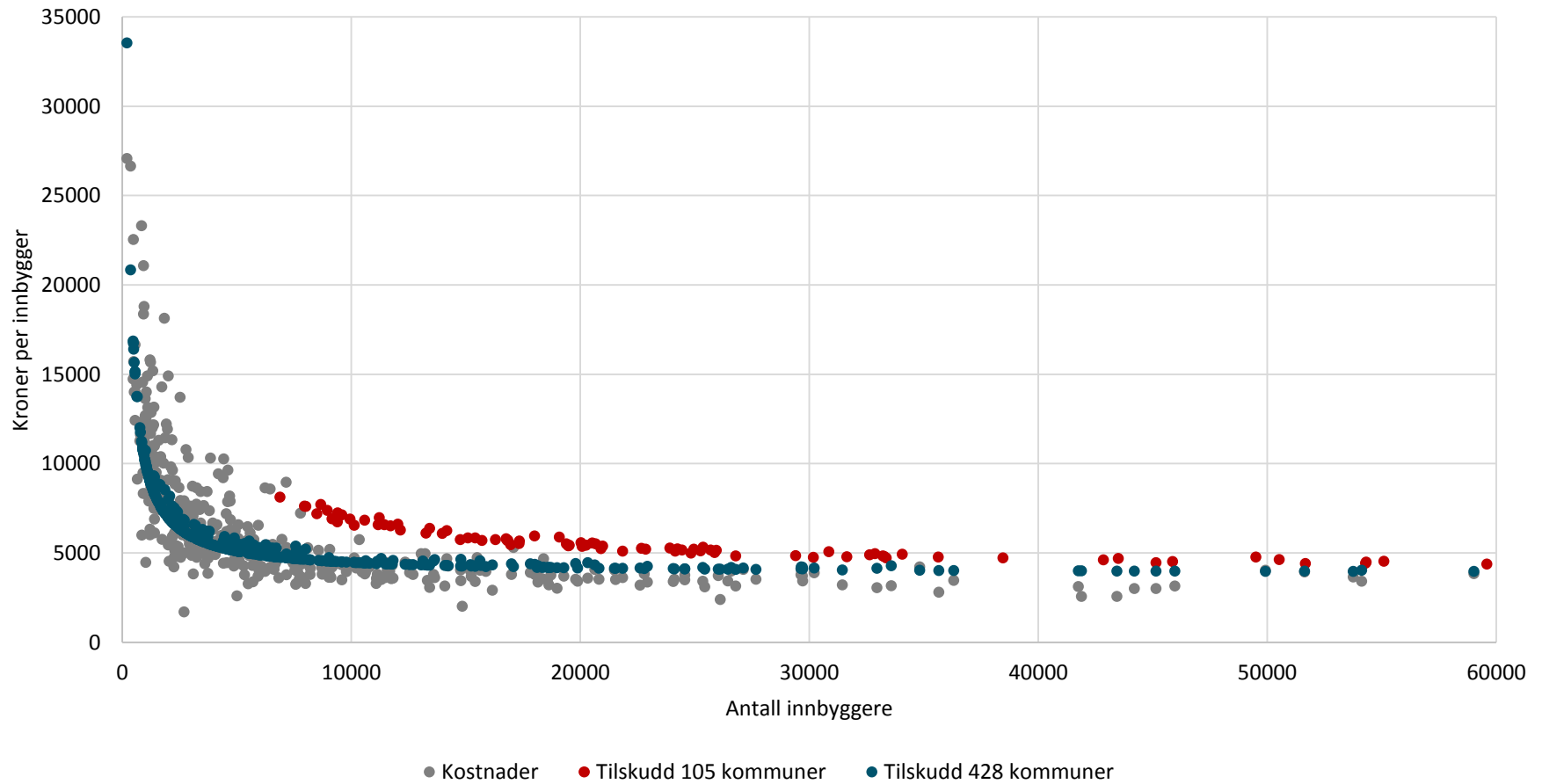

Basiskriteriet

Basiskriteriet

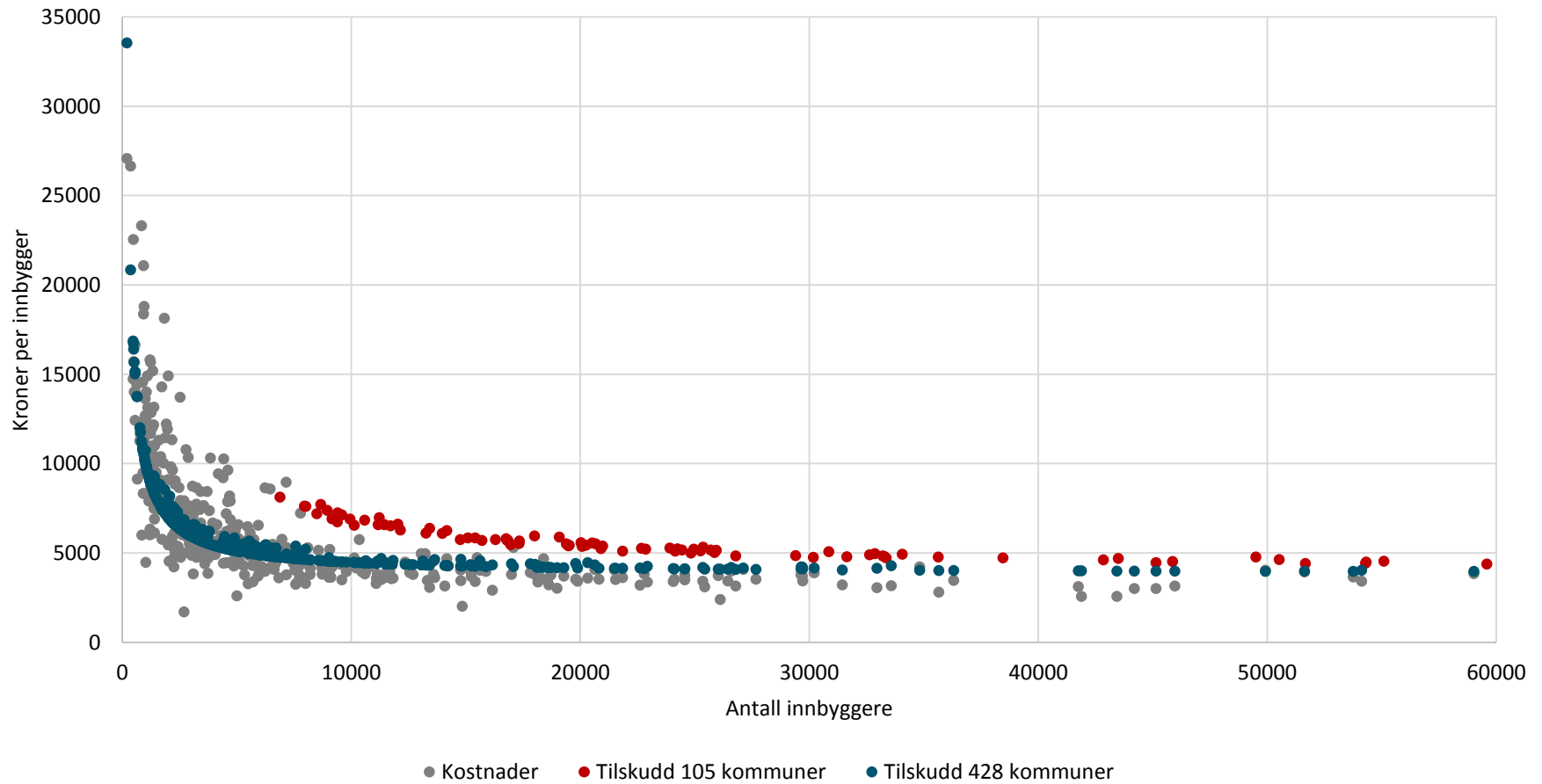
Kostnader og tilskudd administrasjon

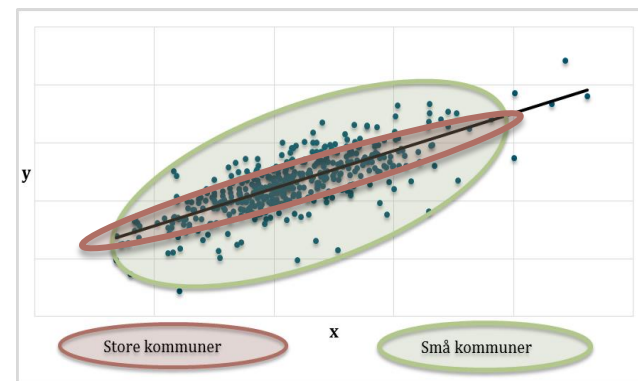
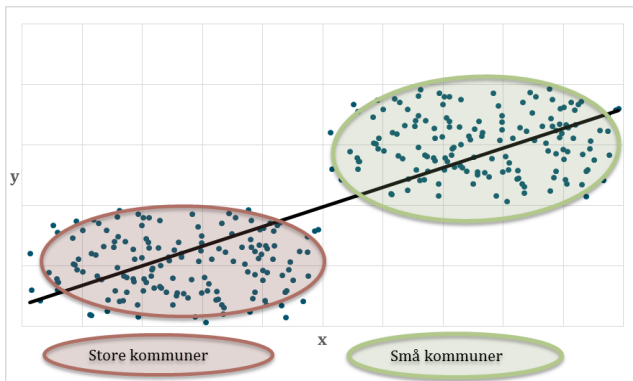
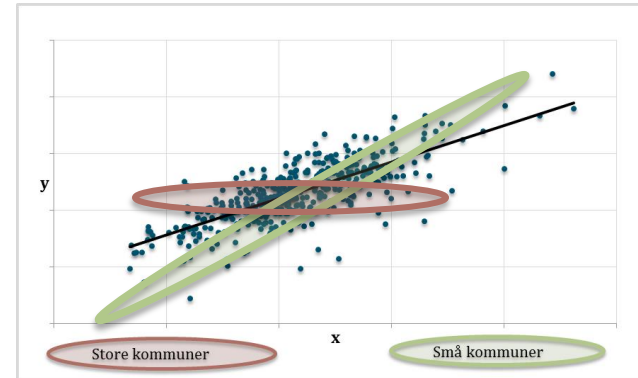
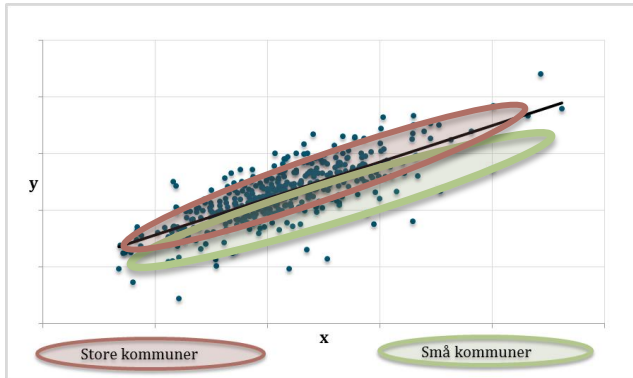
Neste spørsmål:
Må vi beregne nye kostnadsnøkler?

Må vi beregne nye kostnadsnøkler?

Kostnader og tilskudd administrasjon

Ulik kostnadseffekt for små og store kommuner?

Analyse grunnskole

	Kommune- proposisjon n 2011	Rekonst- ruksjon	Store kommuner	Små kommuner	F-test små/store	Tettbygd	Spredtbygd	F-test tett/spredt
	1	2	3	4	5	7	6	8
Konstantledd	-0,86 (-0,86)	0,08 (0,07)	1,66 (0,60)	-0,08 (-0,06)		2,01 (1,23)	-2,20 (-1,27)	
Frie inntekter	0,00011 (5,19)	0,00015 (6,21)	0,00009 (1,27)	0,00016 (5,99)		0,00009 (2,46)	0,00021 (5,88)	
Basis	1662 (3,46)	763 (1,39)	5276 (0,81)	478 (0,82)	0,53	1689 (2,02)	-158 (-0,21)	2,70
Imbyggere 6-15 år	52 (10,41)	49 (8,19)	47 (4,29)	50 (6,84)	0,06	45 (5,71)	56 (6,14)	0,75
Sone	0,092 (5,94)	0,041 (3,15)	0,137 (1,43)	0,035 (2,55)	1,11	0,116 (3,47)	0,015 (0,95)	7,61***
1. gen. innv. 6-15 år	71 (2,83)	89 (3,45)	-32 (-0,33)	96 (3,55)	1,61	89 (2,05)	98 (3,03)	0,03
2. gen. innv. 6-15 år	-56 (-2,24)	-82 (-2,89)	5 (0,10)	-122 (-1,83)	2,42	-53 (-1,61)	-84 (-0,71)	0,07
R ² justert	0,65	0,62	0,52	0,53		0,63	0,49	
Observasjoner	334	313	99	214		188	124	

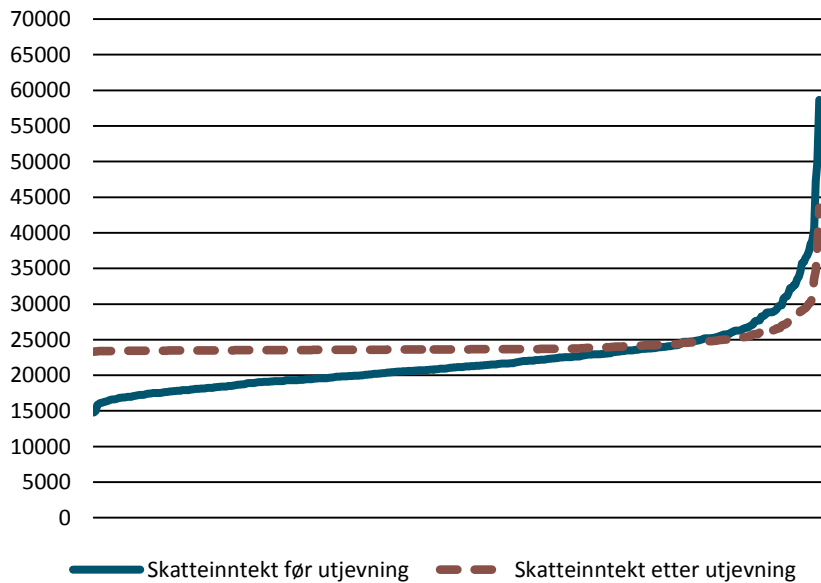
Hvordan lage nye kostnadsnøkler?

- Ukjent kommunestruktur
- Ukjent kostnadsstruktur – vil kostnadene endre seg?
- Færre observasjoner
- Periode med omorganisering – statistisk støy
- Danmark har hatt strukturreform
 - Ny kostnadsnøkkel – analyser på datagrunnlag før reform
 - Nye oppgaver – fordelt etter enkle kriterier (innbyggertall, alderskriterier)
- Sverige?
 - Flere elementer i utgiftsutjevningen, delvis sektorovergripende
 - Ulike metodiske tilnærminger

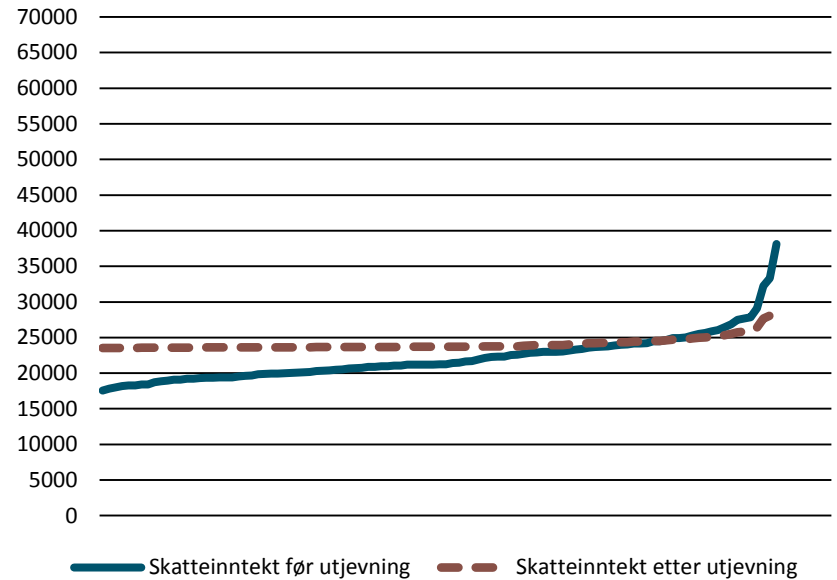
Inntektsutjevning

Skatteinntekt før og etter

428 kommuner

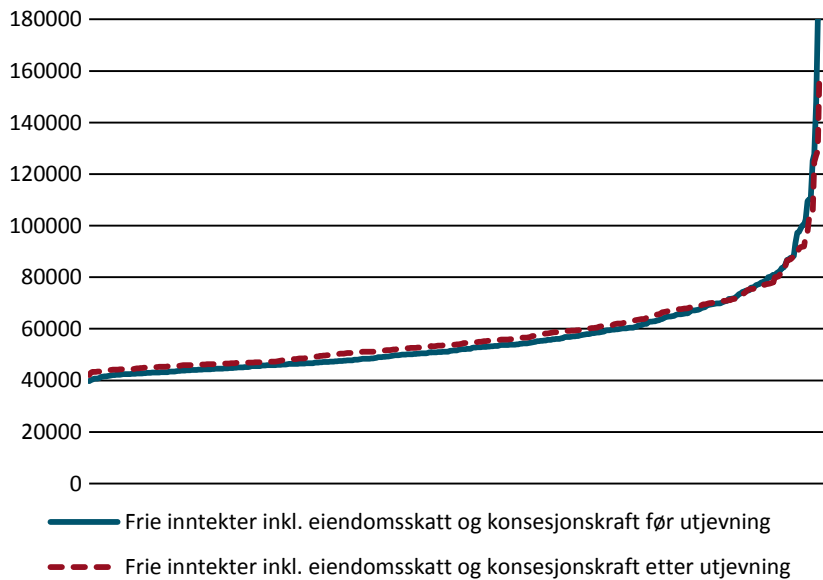
105 regionkommuner

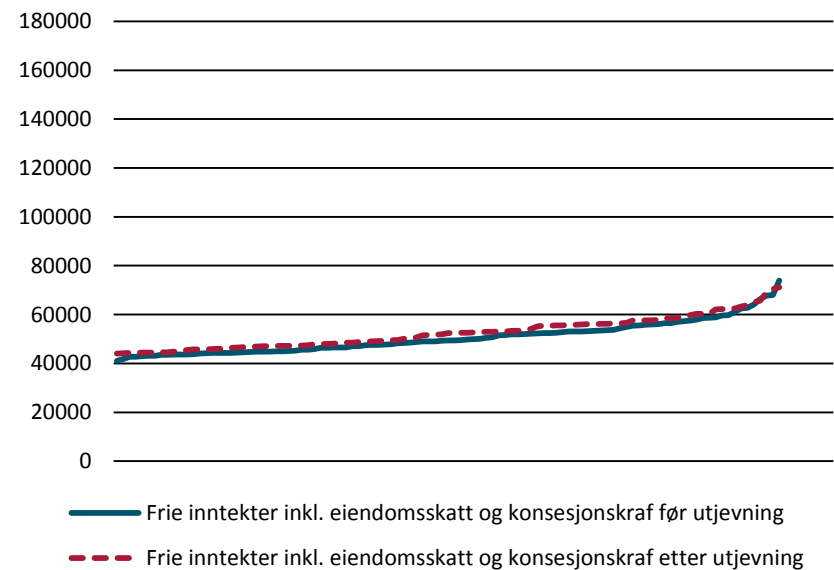
Inntektsutjevning

Frie inntekter før og etter

428 kommuner

105 regionkommuner

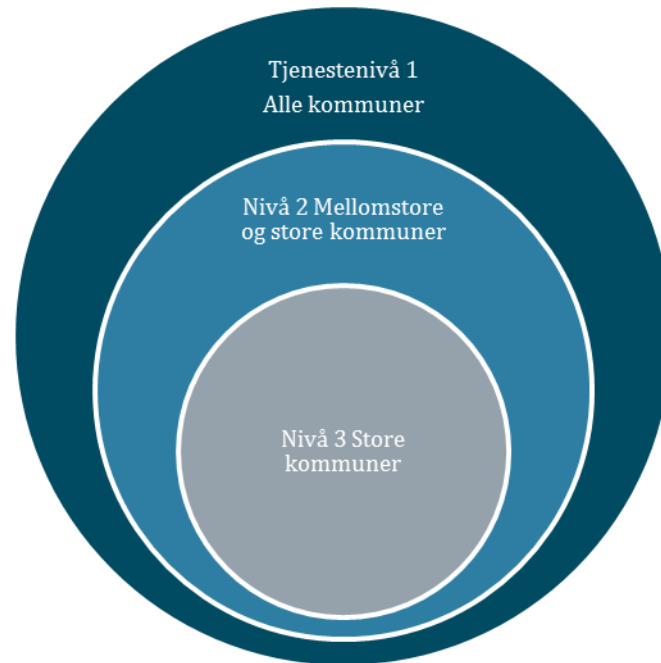
Regionalpolitiske tilskudd

- Tilskuddets formål må være avgjørende
- Tildelingskriterier må eventuelt justeres

Tilskudd	Fordelingskriterier	Antall kommuner	Totalt beløp 1000 kr
Nord-Norge (og Namdalen) tilskudd	Sats per innbygger, geografisk differensiert sats	101	1 560 813
Distriktstilskudd Sør-Norge	Sats per innbygger og sats per kommune	74	396 917
Småkommunetilskudd	Sats per kommune, geografisk differensiert sats	155	963 501
Vekstkommunetilskudd	Sats per nye innbygger utover vekstgrense	66	393 386
Storbytilskudd	Sats per innbygger	4	440 132

Oppgavedifferensiering

- Videregående opplæring og kollektivtransport til de største kommunene? (Meld. St. 14 (2014-2015))
- Nivåinndeling inspirert av England

Ingen dramatikk

- Omfordeling etter dagens kriterier vil i liten grad bli dårligere enn i dag av at kommuner slår seg sammen. Det kan ligge et forbedringspotensial i at kommuner blir mer homogene.
- Behovet for tjenester vil i utgangspunktet ikke endre seg. Det kan være stordriftsfordeler å hente.
- Inndelingstilskuddet gir tid til å tilpasse systemet etter hvert.
- Datagrunnlaget vil trolig være preget av en del «statistisk støy» i en periode med sammenslåing og omorganisering.

Referanser

- Meld. St. 14 (2014-2015): *Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner*, Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- NIVI (2013): *Skisse til kommunalreform basert på sterkere primærkommuner – regionkommune-alternativet*. NIVI-notat 2013:2.